

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА
НАУКОВА
УСТАНОВА

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ
ОСВІТИ»

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В
ОСВЕНЦІМІ

УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК В М. ЕЛЬБЛОНГ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА

AKADEMIA
NAUK STOSOWANYCH
w ELBLĄGU

SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник тез доповідей за матеріалами
IV Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
16 травня 2024 року

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «16» травня 2024 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2024 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. 488 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

СІМ'ЄЮ ЩОДО ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	96
ІВАНОВА В.В., ПРОДАН Є.О. ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	99
ІВАНОВА В.В., ШКІРЯ Я.М. ВИХОВАННЯ СЕНСОРНОЇ КУЛЬТУРИ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	101
ІЛЬНИЦЬКА М.І., ХОМА О. М. РОЗВИТОК ЛІТЕРАТУРНО-ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЧИТАННЯ.....	104
КІСІЛЬ І. Р., ГАЙДИС В. І., РОСТИКУС Н. П. СИТУАЦІЙНІ ВПРАВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	106
КАРАБИН Р.М., МОЛНАР Т.І. РОЛЬ ПОЗАУРОЧНОЇ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	108
КАС'ЯНЕНКО О.М., БЕЛЕНЬ А.Р. СПЕЦИФІКА РОБОТИ АСИСТЕНТА ВИХОВАТЕЛЯ В ГРУПІ КОМПЕНСУЮЧОГО ТИПУ.....	110
КАС'ЯНЕНКО О.М., ДИЧКА М.Ю. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ СПРИЙНЯТТЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	113
КИРЛИК В.В. РОЛЬ ІНЖЕНЕРНОЇ ОСВІТИ У РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТНО СПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ.....	115
КОВРЕЙ Д.Й., МЕДВЕ М.О. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА.....	117
КОГУТИЧ М.В., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. ЗАСТОСУВАННЯ ПОШУКОВИХ ЗАВДАНЬ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	120
КОРОЛОВИЧ В. В., ФЕНЧАК Л. М. ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	122
КУДИРКО О.В. АКТУАЛЬНІ НАВИЧКИ ШКОЛЯРІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	124
КУЗЬМА О.І., ХОМА О. М. РОЛЬ ТА ЗАВДАННЯ АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ.....	126
КУЗЬМА-КАЧУР М.І. ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»	128
ЛЕНДЕЛ В.В. ІНТЕРАКЦІЯ І СПІЛКУВАННЯ У СОЦІАЛЬНІЙ ТЕОРІЇ І.ГОФМАНА	130
ЛІБАК Н. А. ВПЛИВ ППРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ НА ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ	133
МАХЛИНЕЦЬ Е.В., КОБАЛЬ В.І. МНЕМОТЕХНІКА В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	135
МИКУЛІНА А. К., АРДЕЛАН Я.О., БОБРУШКО Н.В. ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	137
МІШКУЛИНЕЦЬ О.О., БОБАЛЬ І.І. ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В УМОВАХ БАГАТОНАЦІОНАЛЬНОГО УЧНІВСЬКОГО КОЛЕКТИВУ.....	139
МІШКУЛИНЕЦЬ О.О., ПОПАДИНЕЦЬ А.С. ТОЛЕРАНТНІСТЬ МОЛОДШИХ	

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Третя умова – спонукання дітей до спілкування з однолітками та дорослими в умовах закладу дошкільної освіти і сім'ї. Необхідною умовою для створення єдиного мовленнєвого простору в ЗДО є вивчення стану усного мовлення дошкільнят, що полягає в проведенні вихователями діагностики мовленнєвого розвитку дітей (2 рази на рік) [3, 4].

Таким чином, щоб позитивно вплинути на якісний і своєчасний розвиток комунікативних умінь дошкільнят, максимально запобігти можливим відхиленням у розвитку їхнього мовлення, необхідне створення умов для повноцінного розвитку мовлення дітей, посилення його превентивних аспектів, використання педагогічного потенціалу фахівців ЗДО і батьків, ефективної взаємодії.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. URL : <http://mon.gov.ua/activity/education/doshkilna/basic1/>
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник. К. : Либідь, 1997. 376 с.
3. Луцан Н. І. Теорія і практика розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку в мовленнєво-ігровій діяльності : дис... д-р пед.наук : 13.00.02. Одеса, 2005. 464 с.
4. Трубавіна І. М. Зміст та форми просвітницької роботи з батьками : [науково-метод. матеріали для працівників соціальних служб, учителів, соціальних педагогів, студентів педагогічних вузів]. К. : УЦДССМ, 2000. 88 с.

УДК 373.2.091.2:614-053.4

ІВАНОВА В.В.,

д-р пед. наук, професор,
професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет

ПРОДАН Є.О.,

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальність 012 Дошкільна освіта,
Мукачівський державний університет

ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

У зв'язку зі зростанням кількості небезпечних і надзвичайних ситуацій одним із найважливіших завдань загальної, професійної та дошкільної освіти стає формування безпечного, здорового освітнього середовища та культури безпеки. Працівник системи освіти, як і будь-якої іншої галузі, не може вважати себе професіоналом, якщо він не володіє основами безпеки життєдіяльності. Психолого-педагогічна підготовка співробітників і вихованців закладів освіти до небезпек та опанування ними культури безпеки є визначальними факторами в профілактиці захворювань, травматизму, правопорушень та інших подій в освітньому закладі.

Практика показує, що наявність численних планів, дорогих технічних засобів, озброєної охорони не знижує наслідків надзвичайних ситуацій, якщо вихованці, батьки та педагоги самі не готові до адекватних дій. Навчання таких

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

дій найефективніше може здійснюватися не у вигляді разових кампаній, а винятково в рамках систематичного вивчення основ безпечної життєдіяльності відповідно до рішень МОН, вимог освітнього стандарту.

Безпека – складне і багатопланове поняття. Тут можна говорити про такі взаємодіючі системи, як природа, людина, суспільство, результати людської діяльності тощо. Усі ці системи складаються з об'єктів, що потребують забезпечення безпеки, взаємодіють між собою, спричиняючи позитивні та негативні наслідки [3]. При цьому центральним чинником, що впливає на всі складові системи безпеки, є глобальна взаємодія у зв'язці «природа-людина-суспільство», оскільки лише ця взаємодія визначає вирішальною мірою перспективи існування життя на Землі, включно із самою людиною.

Узагальнюючи ідеї про технології розвитку особистості безпечного типу поведінки, можна побачити, що еволюційний процес розвитку суспільства визначає вимоги до особистісних якостей людини, яка гармонійно діє в суспільстві, тобто до якостей особистості безпечного типу.

Проведений аналіз різних підходів дослідження ідей виховання безпеки дітей засвідчив, що проблема визначення оптимальних педагогічних умов для виховання безпечної поведінки в побуті в дошкільників продовжує залишатися актуальною та слабо розробленою: недостатньо визначений зміст доступних знань та умінь забезпечення безпеки в домашньому середовищі; відсутній діагностичний механізм (критерії та рівні оволодіння змістом, методи збору інформації); потребує доповнення та уточнення технологія роботи.

Під культурою безпеки життєдіяльності дитини ми розуміємо сукупність знань про безпеку життєдіяльності людини, норми і правила безпечної поведінки, усвідомлене ставлення до життя і здоров'я людини, умінь і навичок оберегати своє життя, підтримувати здоров'я, адекватно поводитися в різних життєвих ситуаціях.

Створення та впровадження в освітній процес інноваційних систем, які потребують ретельного проектування, що виражається не тільки в попередньому плануванні майбутніх змін, а й у передбаченні наслідків їхнього впливу на життя і здоров'я дітей, виводить проблему проектування на одне з перших місць у теорії педагогіки та практиці освітньої діяльності [1].

Проектування ми розуміємо як вид діяльності, що зумовлює прогнозування та передбачення якісно нового рівня сформованості культури безпеки життєдіяльності дитини, збереження її здоров'я та безпечної життєдіяльності в оптимальних умовах освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

Умовою успішного розвитку, виховання і навчання дитини дошкільного віку, на думку психологів, педагогів теорії та практики, є середовище. У сучасних педагогічних концепціях воно виступає як важливий компонент дошкільної освіти. Великий внесок у розробку проблем організації педагогічного середовища зробили Ж.Ж. Руссо, Ф. Фребель, Д. Дьюї, М. Монтесорі та інші теоретики і практики освіти.

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Освітнє середовище становить той виховний простір, у якому здійснюється педагогічно організований розвиток особистості. Оригінальний підхід до проєктування освітнього середовища на основі моделювання його провідних типів розробив В. Левін. Визначаючи освітнє середовище як систему умов формування особистості за заданим зразком, а також можливостей для її розвитку, що містяться в соціальному і просторово-предметному оточенні, він розглядає це поняття як родове для понять «сімейне середовище», «шкільне середовище» тощо [2].

Алгоритм проєктування освітнього середовища формування культури безпеки життєдіяльності старших дошкільників у ЗДО складається з етапів, інваріантних для різних структур освітнього менеджменту: соціального замовлення; рівня диференціації культури безпеки життєдіяльності дітей у ЗДО; конструювання системоутворювальних чинників; моделювання предметного середовища в ЗДО; визначення механізмів реалізації технології формування культури безпеки життєдіяльності дошкільників; аналізу ефективності освітнього процесу в ЗДО.

Вважаємо, що проєктування освітнього середовища формування культури безпеки життєдіяльності в дітей старшого дошкільного віку буде ефективним за дотримання таких умов: взаємодія учасників освітнього процесу; предметне розвивальне середовище; педагогічна технологія формування культури безпеки життєдіяльності в дітей старшого дошкільного віку.

Література:

1. Гавриш Н. Проектна модель організації освітнього процесу. *Дошкільне виховання*. 2009. № 6. С. 9–11.
2. Ващенко Л. М. Управління освітніми проєктами. *Метод проєктів: традиції, перспективи, життєві результати*: збірник наукових праць. Київ: Департамент, 2003. С. 34.
3. Карнаух Л. П. Виховання безпечної поведінки дітей дошкільного віку в соціальному середовищі: методичний посібник. Умань : В І Щ «Візаві», 2009. 83 с.

УДК 373.2.015.31-053.4:159.93

ІВАНОВА В.В.,
д-р пед. наук, професор,
професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет
ШКІРЯ Я.М.,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 012 Дошкільна освіта,
Мукачівський державний університет

ВИХОВАННЯ СЕНСОРНОЇ КУЛЬТУРИ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Невід’ємною умовою успішного загального розвитку дитини є набуття нею чуттєвого досвіду в перші три роки життя, адже ранній вік – це період, коли дитина інтенсивно вбирає в себе соціальний досвід людства.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>